

ЗЯЛЕННЫЯ ТЭХНАЛОГІІ: ВЫКЛІКІ МАГЧЫМАСЦІ

Канец сёлетняга жніўня - вельмі важны для экалагаў не толькі Беларусі, але і іншых краін. Так, старгаваў Экалагічны тыдзень, падчас якога былі запланаваны два значных мерапрыемствы: II Міжнародная спецыялізаваная экалагічная выстава ECOLOGY EXPO - 2023 (Мінск,

22-24 жніўня) і XVII Рэспубліканскі экалагічны форум (Сталін, 25-26 жніўня). Пяршае з іх - экавыстава - мусіць стаць найбуйнейшай у Беларусі дыскусійнай пляцоўкай па абмену перадавым досведам і дасягненнямі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя, рацыянальнай а выкарыстання прыродных рэсурсаў, пытаннях развіцця «зялёнай» эканомікі і прэзентацыі інавацыйных ідэй і праектаў у экалагічным рэчышчы.

Місія мерапрыемства - садзейнічаць прыцягненню зацікаўленых бакоў, у тым ліку дзяржаўных служачых, навуковай і бізнес-супольнасці, экспертаў, грамадскіх аб'яднанняў і шырокай грамадскасці да вырашэння экалагічных праблем, актывізацыі ўдзелу соцыума ў экалагічным руху, паляпшэнню каардынацыі намаганняў для дасягнення мэт устойлівага развіцця.

Сяродэкспанентаў можна пабачыць прадстаўнікоў дзяржаўных біялагічных і ландшафтных заказнікаў, нацыянальных паркаў, краязнаўчых і гістарычных музеяў, навукова-даследчых інстытутаў і цэнтраў, адукацыйных устаноў, розных прадпрыемстваў і інш.

Апрача выставы грамадскіх, прамысловых і адукацыйных праектаў і інавацыйных тэхналогій, ECOLOGY EXPO - 2023 мае таксама дзелавую праграму, што пачынаецца ўрачыстай перадачай прадпрыемству «БелВТІ» (спецыялізуецца на зборы і пераапрацоўцы адходаў электрычнага і электроннага абсталявання, чорных і каляровых металаў, адпрацаваных ртутных лямпаў, макулатуры, пластыка, шкла і шклабоя, аўтамабільных каталізатараў і

аккумулятараў) абсталявання для збору і перапрацоўкі небяспечных адходаў і цырымоніяй падпісання Пагаднення аб супрацоўніцтве паміж Міністэрствам прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь і Беларускай праваслаўнай царквой. Але асноўныя мерапрыемствы дзелавой праграмы - дзве адкрытыя дыялогавыя пляцоўкі і XIV Пасяджэнне Сумеснай беларуска-расійскай камісіі па ахове і рацыянальным выкарыстанні трансгранічных водных аб'ектаў.

Развіццё эканомікі замкнёнага цыклу ў Беларусі

Першая і найбуйнейшая пляцоўка мерапрыемства, на якую накіравалі сваіх прадстаўнікоў перапрацоўшчык грузавых, аўтобусных і тралейбусных аўташын імпортнай і айчынай вытворчасці «Экавер Про», Беларуская ўніверсальная таварная біржа, Віцебскі алеекстракцыйны завод, фабрыка «Камунарка», Добрушская папяровая фабрыка і кампанія-вытворца інавацыйных этыкетак «Флекс-н-рол Про» і яшчэ з паўтузіна ведамстваў адпаведнай галіны.

На абмеркаванні - шэраг важных пытанняў: асноўныя прыпыпы, інстытуцыйныя рамкі і інавацыйныя бізнес-мадэлі цыркулярнай гаспадаркі, практыка ажыццяўлення праектаў па пераходзе да яе і адпаведны замежны досвед, у тым ліку ў Еўразійскім эканамічным саюзе. Таксама ў цэнтры ўвагі дасягненні гаспадаркі замкнёнага цыклу ў мінулым годзе, у тым ліку рост долі выкарыстаных адходаў вытворчасці ў агульнай масе ўтвораных адходаў вытворчасці.

Сярод выступоўцаў - першы намеснік міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя **Аляксандр КОРБУТ**, намеснік міністра эканомікі **Таццяна БРАНЦЭВІЧ**, намеснік старшыні Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі **Аляксандр КІЛЬЧЭУСКІ**, намеснік дырэктара ўстановы «Аператар другасных

матэрыяльных рэсурсаў» **Арцём ШКРЫЛЬ** і інш.

**Дасягненне Беларуссю
вызначаемага
на нацыянальным узроўні ўкладу
(ВНУУ)
ў скарачэнне выкідаў парніковых газаў**

Менавіта так гучыць назва адкрытай пляцоўкі другога дня выставы. Тэты форум прысвечаны Уплыву змен клімату на гаспадарку Беларусі, расійскі і айчыны досвед у дасягненнях ВНУУ, скарачэнне выкідаў парніковых газаў у энергетыцы, сельскай га-спадарцы і перавозках, паглынне парніковых газаў у землекарыстанні і лясной гаспадарцы і інш. Таксама прадстаўлена інфармацыя пра чаканы пуск у прамысловую эксплуатацыю другога энергаблока Беларускай атамнай электрастанцыі ў Астравецкім раёне, бо дадзеная падзея ў жыцці айчынай энергетыкі закладзе істотныя перадумовы для далейшага скарачэння выкідаў парніковых газаў у нашай краіне.

Удзельнікі гэтай пляцоўкі: намеснік міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя **Іван ПРЫХОДЗЬКА**, кіраўнік Інстытута прырода-карыстання Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі **Сяргей ЛЫСЕНКА**, першы намеснік кіраўніка Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя **Святлана КУЗМІЧ**, намеснік кіраўніка Беларускага навукова-даследчага цэнтра «Экалогія» **Дзмітрый МЕЛЕХ** і інш.

**XIV Пасяджэнне Сумеснай
беларуска-
расійскай камісіі па ахове і
рацыянальным
выкарыстанні трансгранічных
водных аб'ектаў**

Мерапрыемства праходзіць адначасова з папярэднім дзелавым форумам. Аднак у адрозненні ад пляцовак мае закрыты характар і праводзіцца толькі для членаў камісіі і запрошаных экспертаў. На павестцы дыскусіі - пытанні, што датычацца вадазбораў Дзвіны і Дняпра, у тым ліку якасць вады і стан водных экасістэм, водагаспадарчы стан і водаахоўныя меры,

вынікі двухбаковых параўнальных аналізаў паверхневых і падземных вод, трансгранічнага маніторынгу вод, а таксама ажыццяўленне адпаведнай Зводнай сумеснай праграмы маніторынгу трансгранічных водных аб'ектаў па басейнах рэк Дняпр і Заходняя Дзвіна. Даволі складана пераацаніць важнасць гэтых дзвюх рэк для беларускіх рэалій. Асабліва ва ўмовах засушлівага надвор'я, што зазналі сёлета айчыныя земляробы. Да таго ж, плануецца абмен звесткамі маніторынгу з нашымі суседзямі ў вярхоўях абедзвюх рэк, абмеркаванне магчымасці правядзення практычных семінараў для лабараторных службаў Беларусі і Расіі, а таксама далейшае ўзаемавыгаднае наладжванне кантактаў для ажыццяўлення павесткі ААН у галіне ўстойлівага развіцця да 2030 года.

Дэлегацыю Мінпрыроды Беларусі прадстаўляюць намеснік міністра **Аляксандр ГАРОШКА**, начальнік аддзела выкарыстання і аховы водных рэсурсаў галоўнага ўпраўлення прыродных рэсурсаў **Вікторыя ВОРАНАВА**, намеснік старшыні Віцебскага абласно-га камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, кіраўнік беларускай часткі рабочай групы па басейне раіў Заходняя Дзвіна **Ганна ГАЛУЗА** і інш.

З расійскага боку прысутнічаюць намеснік кіраўніка Федэральнага агенцтва водных рэсурсаў Расійскай Федэрацыі **Таццяна БОКАВА**, намеснік начальніка Упраўлення трансгранічных вод, рэсурсаў забеспячэння дзейнасці і развіцця чалавечага патэнцыялу - начальнік аддзела трансгранічных вод Расводрэсурсаў **Аксана КАЗЛОВА**, начальнік аддзела водных рэсурсаў па Бранскай вобласці Маскоўска-Окскага БВУ Расводрэсурсаў **Валерый ЗАХАР АНКАЎ**.

Як бачым, праграма ECOLOGY EXPO - 2023 вельмі насычаная і разнапланавая: літаральна за пару дзён арганізатары імкнуцца ахапіць і абмеркаваць з тузін розных важных тэм - ад пераходу да гаспадаркі замкнёнага цыклу, памяншэння выкідаў парніковых газаў, абыходжання з воднымі рэсурсамі на прыкладзе дзвюх ключавых рэк да інавацыйных ІТ, прамысловых і адукацыйных экапраектаў. Прычым дадзеныя мерапрыемствы спалучаюцца з узнагароджаннем пераможцаў

Рэспубліканскага конкурсу па скарачэнні выкідаў ад механічных транспартных сродкаў за 2022 год і са знакавай падзеяй атрымання абсталявання для перапрацоўкі небяспечных адходаў.

Уладзімір РУСАКОВІЧ

ВМЕСТЕ К ЭКОЛОГИЧЕСКИ ЧИСТОМУ БУДУЩЕМУ

Не менее интересным, чем ECOLOGY EXPO - 2023, представляется и другое значимое мероприятие Экологической недели - XVII Республиканский экологический форум, приуроченный к Году мира и созидания. Вниманию его участников предлагается впечатляющая деловая и культурно-развлекательная программа.

Как отметил на пресс-конференции, посвящённой подготовке мероприятий Экологической недели - 2023, первый заместитель министра природных ресурсов и охраны окружающей среды Александр **КОРБУТ**: «Экологический форум - площадка для объединения всех слоёв общества в решении проблем охраны окружающей среды, максимального вовлечения населения республики в экологическое движение, повышения экологической культуры, продвижения принципов устойчивого развития, формирования экологически дружественного образа жизни».

В этом году основными дискуссионными темами Республиканского экологического форума являются актуальные вопросы достижения экологических Целей устойчивого развития (ЦУР) на местном уровне, разработки минерально-сырьевой базы Брестского Полесья, развития и популяризации экотуризма, а также воспитания экологически грамотной личности. В обсуждении принимают участие несколько сотен делегатов: представители природоохранных служб, органов государственного управления, учреждений образования и культуры, общественных объединений, СМИ, жители Сталинщины и других регионов страны.

Деловая программа форума включает проведение патриотического митинга-реквиема памяти жертв фашизма в

урочище Стасино, закладку аллеи деревьев, открытие заказника местного назначения «Пойма Львы» и посещение экологической тропы «Ольманские болота» с увлекательной лекцией о потенциале болот как естественного поглотителя углекислого газа (подробнее в материале «Ольманские болота - общепризнанная ценность», опубликованном в журнале «Родная природа» № 7/2023. - *Прим, ред.*), а также зарыбление водохранилища Великие Орлы.

Также в рамках форума работают пять дискуссионных площадок: конференция «Межсекторальное сотрудничество в контексте достижения ЦУР», научно-практическая конференция «30 лет Национальной системе мониторинга окружающей среды Республики Беларусь», круглые столы «Развитие экологического туризма в Республике Беларусь», «О перспективах развития минерально-сырьевой базы Брестского Полесья» и «Обращение с опасными отходами». Остановимся на них подробнее.

Столинский район выбран для проведения XVII Республиканского экологического форума неслучайно: 40 % его земель - это особо охраняемые природные территории, представляющие немалый интерес для туристов.

Межсекторальное сотрудничество в контексте достижения ЦУР

Одно из наиболее многочисленных и значимых мероприятий форума, собравшее за столом переговоров Национального координатора ЦУР и представителей Министерства природных ресурсов и охраны окружающей среды, Министерства экономики, Министерства лесного хозяйства, Национальной академии наук Беларуси, ПРООН, Молодёжных послов ЦУР и др.

Данная конференция направлена на обсуждение мероприятий, предпринимаемых в нашей стране (на национальном и региональном уровне) для реализации экологических ЦУР. В центре внимания трёх сессий - текущий прогресс и системные решения по климатической повестке в контексте устойчивого развития, а также вопросы финансирования данной

деятельности. В частности, озвучены предпринимаемые меры для обеспечения всеобщего доступа к недорогим, надёжным и современным источникам энергии, создания благоприятных условий для жизни граждан и охраны окружающей среды, смягчения последствий изменения климата, а также результаты выполнения быстрой комплексной оценки мероприятий государственных программ с позиции ЦУР, новые инструменты финансирования расходов на биоразнообразие на примере методологии ПРООН БИОФИНдр.

Ключевые спикеры - руководитель природоохранного ведомства Республики Беларусь **Андрей ХУДЫК**, заместитель Председателя Совета Республики Национального собрания Республики Беларусь, Национального координатора по достижению ЦУР **Валерий БЕЛЬСКИЙ**.

30 лет Национальной системе мониторинга окружающей среды Республики Беларусь

Состояние и перспективы развития мониторинга атмосферного воздуха, становление системы отечественного радиационного мониторинга, организация наблюдений за подземными водами Беларуси, информационные ресурсы главного информационноаналитического центра Белгид-ромета - эти и другие вопросы вынесены на повестку дня научно-практической конференции, приуроченной к юбилею Национальной системы мониторинга окружающей среды в Республике Беларусь (НСМОС).

Участниками конференции являются заместитель министра природных ресурсов и охраны окружающей среды **Иван ПРИХОДЬКО**, начальник управления аналитической работы, науки и информации главного управления экологической политики международного сотрудничества и науки Минприроды **Елена ФУРС**, начальник Республиканского центра по гидрометеорологии, контролю радиоактивного загрязнения и мониторинга окружающей среды **Тамара ГОМОНОВА**, сотрудники НСМОС, представители Национальной академии наук Беларуси, Министерства образования и др.

Кроме того, для демонстрации возможностей НСМОС параллельно с научно-практической конференцией в

городском парке культуры и отдыха Сталина организованы тематические мастер-классы:

- отбор проб воды из водоёма и определение её качества;

- мониторинг зелёных насаждений в населённом пункте;

- замеры атмосферного воздуха с применением газоанализатора «Палладий»;

- измерение pH в водной матрице, имитирующей атмосферные осадки, и др.

Почувствовать себя в роли метеорологов сможет и молодёжь. В рамках работы интерактивных площадок «Зелёные школы» можно самостоятельно провести метеорологические измерения на мобильной погодной станции ТАКМЕТ, занеся полученные данные в метеодневник.

Развитие экологического туризма в Республике Беларусь

Голубые чистые реки и озёра, густые величественные леса, уникальные болотные массивы - природа нашей Родины многогранна и как нельзя подходит для популяризации экотуризма. Наибольшую привлекательность при этом имеют особо охраняемые природные территории (ООПТ), поэтому центральной темой на круглом столе являются вопросы сохранения вверенных экосистем и заботы об их биоразнообразии в условиях развития экотуризма. Много внимания уделено созданию условий и требований экологической сертификации экотуристических продуктов, практике волонтерства, организации экотуристических маршрутов и других услуг в различных заказниках, заповедниках и на особых природных территориях - не только в нашей стране, но и в Российской Федерации.

Среди выступающих - первый заместитель министра природных ресурсов и охраны окружающей среды **Александр КОРБУТ**, генеральный директор Научно-практического центра Национальной академии наук Беларуси по биоресурсам **Александр ЧАЙКОВСКИЙ**. Также в дискуссии примут участие представители Министерства природных ресурсов и экологии Российской Федерации, Национальной академии наук

Беларуси, ООПТ и др.

О перспективах развития минерально-сырьевой базы Брестского Полесья

На одноимённом круглом столе представлены результаты проведённых геологоразведочных работ, благодаря которым были выявлены уникальное месторождение базальтов и туфов Новодворское (Пинский район) и песка Хотиславское Западное (Малоритский район). Сырьё первого планируется использовать для изготовления базальтовых нитей, минераловатных плит, тротуарной плитки, второго - в нефтеразведке. Данные находки позволяют полностью отказаться от соответствующего импорта.

Кроме того, затронуты вопросы совершенствования технологий добычи и переработки сырья для расширения ассортимента выпускаемой продукции на основе строительного камня, тугоплавких глин, мела, торфа и сапропеля, каолина.

В беседе участвуют заместитель министра природных ресурсов и охраны окружающей среды **Александр ГОРОШКО** и начальник главного управления природных ресурсов Минприроды **Василий КОЛБ**, а также представители структурных предприятий Минэнерго, Минстройархитектуры, Белоруснефти, Брестжил строя, Горынского КСМ и др.

Обращение с опасными отходами

Последствия их влияния на здоровье человека и экосистемы, минимизация воздействия на окружающую среду, условия сбора, хранения и переработки, в том числе с учётом изменений в Законе Республики Беларусь «Об охране окружающей среды» - дискуссионные темы небольшого круглого стола. Доклады представили делегаты от предприятий, занимающихся сбором и переработкой вторсырья.

Культурно- развлекательная программа

Помимо экологической повестки, для участников и гостей форума организована ярмарка-выставка ремесленников, концерт-приветствие «Мы за зелёный мир

и созидание» и различные интерактивные площадки. Также можно посетить Музей деревянных скульптур, Музей-усадьбу гончара и фестиваль белорусских коннозаводчиков «Полесская Нива - 2023».

Зоя СОЛОВЬЁВА